

Gelukzoeker

Inhoud

De levenslessen van de dropeter	9
1. Blik van herkenning	11
2. De boom	13
3. De wachtkamer	19
4. Hotel Den Bosch	24
5. Drop en kledingcontainers	31
6. Thuis op Texel	38
7. Terug naar af	45
8. De magische grens	50
9. De droom	53
10. Twee minuten	59
11. Schrijnend geval	64
12. Het wachtdocument	69
13. Terugkeercentrum	74
14. Gesloten deur	78
15. Politieke ambities	82
16. Het pardon	86
17. Talentenjacht	90
18. Van waarde in de maatschappij	95
19. Mijn verhaal	98
20. Premier gezocht	102
21. Terug naar mijn wortels	107
22. Welkom	114
Gor Khatchikyan	117

De levenslessen van de dropeter

Waar iedereen spreekt over dé asielzoeker, spreekt er hier één uit eigen ervaring: ex-asielzoeker, premier in spe, Gor Khatchikyan. In deze dagen en weken worden asielzoekers steeds vaker weggezet als beroepsprofiteurs, maar Khatchikyan confronteert de lezer met de andere kant van het verhaal. Wat betekent het eigenlijk om asielzoeker te zijn in een vreemd land, met een compleet andere cultuur, taal en eigenaardigheden? Het is een vraag die maar zeer weinigen zichzelf stellen.

Zijn eerste nacht in Nederland – onder een boom, achter het station van Den Bosch – lijkt enigszins vergelijkbaar met de situatie anno 2015. De overheid lijkt de toegenomen asielinstroom moeilijk aan te kunnen, waardoor er een tekort is ontstaan aan geschikte asielzoekerscentra. De wachtlijsten voor de behandeling van asielprocedures nemen toe. En daarmee ook de ondraaglijke onzekerheid. Ook - en niet onbelangrijk - lijkt het maatschappelijk draagvlak voor de opvang van asielzoekers tanende te zijn.

Dat alles vormt echter maar één kant van het verhaal. De werkelijkheid zelf is allesbehalve zuur, wat ook weer wordt bevestigd in het verhaal van Gor Khatchikyan. Zijn familie kon rekenen op hartverwarmende gastvrijheid en praktische hulp van burens en kennissen. Ook vandaag zijn er veel kerken en andere vrijwilligers die de deuren en hun harten openen voor vluchtelingen uit onder meer Syrië, Eritrea en Irak.

Als Tweede Kamerlid en asielwoordvoerder namens de ChristenUnie is het verhaal van Gor voor mij natuurlijk onlosmakelijk verbonden met het huidige (politieke) klimaat in Nederland. Maar *Gelukzoeker* biedt zoveel meer dan een politiek-maatschappelijk relevant en actueel epistel. Het verhaal van Gor biedt perspectief, geeft hoop en tart het soms zo vertekende beeld van de asielzoeker. Zij die bescherming nodig hebben, dienen dat in Nederland te krijgen. Dat is de bijbelse opdracht waar ik als christenpoliticus pal voor sta. We mogen dankbaar zijn dat het verhaal van Gor en anderen hier niet hoeft op te houden. Gor laat zien dat de asielzoeker ook een bijzondere verrijking kan zijn voor de Nederlandse samenleving. Dat vraagt wat van de nieuwe Nederlander en dat vraagt wat van de Nederlandse samenleving.

Khatchikyan wisselt op verrassende wijze humoristische anekdotes af met een aantal luchtige levenslessen. Vooral zijn opmerking over de voor buitenstaanders eigenaardige smaak van het Nederlandse snoepgoed drop blijft hangen. *'Drop eten moet je leren. Zo is het met meerdere zaken in het leven. Soms is iets in het begin niet te doen, totdat je leert ermee om te gaan,'* zo geeft Gor de lezer mee. Die les neem ik in ieder geval ter harte. Misschien zou het een verfrissende toevoeging zijn aan het vluchtelingendebat als ik mijn collega's in de Tweede Kamer binnenkort een dropje meegeef.

Joël Voordewind
Tweede Kamerlid ChristenUnie

1. Blick van herkenning

Het is rustig op de spoedeisende hulp als ik begin aan mijn nachtdienst. Op veel plekken in Nederland gaan nu de lichten uit en vallen mensen vredig in slaap, maar er zijn er ook die nooit rust krijgen. Zij liggen wakker van de vele problemen die hen bezighouden. Angst of eenzaamheid houdt hen uit hun slaap. Voor mij als arts is dit een gewone nacht, maar voor sommige mensen die ik tegenkom, zal het leven nooit meer hetzelfde zijn. Misschien vanwege een ongeval of overlijden van hun naaste.

Onder het genot van een kopje koffie zit ik met de verpleegkundigen wat te praten en te lachen in de personeelskamer. De tv staat aan: beelden van de massale vluchtelingenstroom richting Europa. Vanuit mijn ooghoek kijk ik ernaar. Ik zucht. Iedereen heeft er een mening over. Sommigen zijn bang dat we terroristen binnenhalen, anderen willen onvoorwaardelijke liefde en hulp bieden. De discussie is hevig en soms hard. Dat we in de toekomst problemen zullen krijgen met deze grote groepen uit radicaalislamitische tradities is onvermijdelijk, maar dat er onder hen ook vredige mensen zijn die het slachtoffer zijn geworden van geweld, maakt de kwestie erg ingewikkeld. Ik moet denken aan onkruid in een bloemenveld. Als we nu al onkruid gaan wieden, dan beschadigen we de bloemen die ertussen groeien.

Gelukkig beginnen mijn collega's er niet over. Ik heb even geen puf om te praten over vluchtelingen. De telefoon gaat en het ambulancepersoneel kondigt aan binnen te komen met een man van middelbare leeftijd met pijn op de borst. Hij woont in het asielzoekerscentrum hier iets verderop. Er is een taalbarrière. We weten dus niets over voorgeschiedenis of medicatiegebruik. We bereiden ons voor om de ambulance te ontvangen. Wellicht is er sprake van een levensbedreigend hartinfarct.

Zodra de ambulancebroeders binnenkomen, maak ik oogcontact met de patiënt. Terwijl de goed getrainde verpleegkundigen meteen beginnen met hun routinecontroles, blijf ik de man in de ogen kijken. Ik lees wanhoop in die ogen: de tocht langs de opvangcentra, de bureaucratische maalstroom. Ik weet hoe het is om te worden nagekeken op straat, volledig afhankelijk te zijn van de goedheid van anderen. Ik weet hoe het is als je de taal niet spreekt en je jezelf niet kunt uiten. Ik heb de pijn ervaren van het heimwee naar huis, de negatieve berichtgeving in de sociale media.

Daar, midden in de nacht, onder de kille tl-verlichting van de eerstepost, herken ik mijzelf. Ik was één van hen. Ook ik heb afscheid moeten nemen van mijn vaderland en acht jaar lang de onzekerheid van het vluchtelingenbestaan doorgemaakt. Ik wist niet eens dat ik alles achter moest laten om opnieuw te beginnen in een nieuwe, onbekende wereld. Ik heb geluk gehad, ben veilig aangekomen aan de overkant. Ik ben dankbaar voor de kansen die ik heb gekregen in dit mooie, kleine land. En nu, nu sta ik aan deze kant van de lijn. Ik heb een witte jas aan. Nu mag ik mijn hand uitstrekken naar deze man.

2. De boom

Op een broeierige zomeravond stapte ik uit de auto. Na een rit van zeven dagen was ik samen met mijn ouders en mijn twee jaar oudere broer aangekomen in Den Bosch, een stad waarvan de officiële naam voor een vluchteling niet uit te spreken is. Ik keek om me heen. We stonden midden in het centrum van de stad en het was enorm druk. Dansende artiesten op de straat, dronken mensen in polonaise bij cafés: dit was Nederland. Achter ons verdween de auto richting het oosten. Voor onze reisagenten – mensensmokkelaars is waarschijnlijk een beter woord – zat het werk erop. Voor veel geld – een bedrag dat arme vluchtelingen nooit hadden kunnen betalen – namen ze ons mee en brachten ze ons over de vele grenzen. Waarom Nederland? We wisten het niet. Het kon ons ook weinig schelen. Als het maar ergens zou zijn waar het leven beter, veiliger en eerlijker was.

Mijn ouders hadden geen keuze. Ons land was verwoest, verscheurd en in handen gevallen van een corrupte bende. Na de val van de Sovjet-Unie en een hevige aardbeving en oorlog was er een machtsvacuüm ontstaan dat opgevuld werd door gevaarlijke mensen. De wet gold niet meer voor iedereen en eerlijke burgers werd het leven onmogelijk gemaakt. Afpersing, arrestaties en mishandelingen waren gewoon geworden.

Toen we aan het begin van de avond de laatste grens overstaken, kwamen we eindelijk aan in het Beloofde Land. Ongeveer zeven dagen eerder waren we vertrokken uit onze woonplaats

Gyumri in Armenië. Toen ik daar in de auto stapte, kon ik niet vermoeden dat we ons huis voorgoed achter zouden laten. Ik had mijn huiswerk voor de volgende week al gemaakt en ik zou in het weekend gaan voetballen met de jongens van de straat. Mijn pianolessen stonden gepland en mijn spaarpot lag nog in mijn kamer. In mijn broekzak zat een briefje dat ik geschreven had voor het mooiste meisje van de klas. Dat zou ik haar de volgende dag geven. Mijn laatste dagen in Armenië waren zo gewoon, zo voorspelbaar. Mijn ouders wilden mij en mijn broer niet belasten met de informatie over hun vlucht. Misschien waren ze bang dat ik erover zou vertellen aan vrienden op straat en zo onze plannen in de war zou sturen.

Ik weet niet hoe de reisagenten alle visa voor ons hadden geregeld. Misschien onder het mom van een cultureel reisgenootschap, of wellicht waren wij het lokale sportteam dat deel zou nemen aan een internationale wedstrijd. Maar dat we net als vele anderen vóór ons verdwenen uit Armenië was een feit. Sinds de Sovjettijd zijn veel Armeniërs niet teruggekeerd naar huis na hun culturele, sportieve en muzikale uitjes. Zo ongewoon was het dus niet wat ons 'overkwam'.

We gingen op weg naar iets nieuws, iets beters. Mijn ouders hadden de dappere keuze gemaakt om alles achter zich te laten, alles wat ze jarenlang hadden opgebouwd. Ze deden dit om het leven van hun kinderen veilig te stellen in een vreemd land. Sommigen zagen ons als politieke vluchtelingen, anderen noemden ons 'gelukzoekers', en zo zouden we de volgende acht jaar ook worden weggezet. Soms in harde woorden, maar vaker met meewarige blikken of in keurige juridische termen. 'Jullie horen hier niet te zijn.' En toch waren we hier, zomaar op een treinstation in Den Bosch, laat in de avond. We hadden geen idee waar we heen moesten. Wat dat betreft was de term 'ongelukzoekers' misschien beter. Want overal waar we heen gingen, kregen we te maken met dichte deuren en afwijzingen.

Een toevallige ontmoeting met landgenoten in de binnenstad van Den Bosch bracht meer duidelijkheid. Wij herkenden hen aan de typische zwarte merkkleding, het grote gouden kruis aan een ketting en niet te vergeten de grote neus. Enkele maanden voor ons vertrokken, wisten zij al iets meer van het vluchtelingenbestaan.

‘Morgenochtend de trein nemen richting Rijsbergen,’ zo vertelden ze. ‘Daar is namelijk een plek om je te melden. En tot die tijd de nacht zien door te komen.’ Zij wisten wel een goede opvangplek.

We gingen op weg naar een opvanghuis van het Leger des Heils. Bij de voordeur aangekomen was er een kort gesprek via de intercom tussen de barmhartige Samaritaan die ons op straat had gevonden en de mevrouw aan de andere kant van de lijn. Een rare, vreemde taal, dat Nederlands. Hoe zou ik ooit die harde, scherpe keelklanken aanleren? Ik hoorde alleen medeklinkers en er leek geen enkele logica in te zitten. Na een dag spreken kreeg je vast keelpijn, zo dacht ik. De intercom zweeg en onze tijdelijke gids draaide zich om. Er was geen plek meer vrij, zeker niet voor een compleet gezin. We zouden buiten moeten overnachten.

Terwijl de motregen begon te vallen, kropen we dicht tegen elkaar aan. De eerste nacht in Nederland: plantsoen met boom achter treinstation Den Bosch, onze eerste woonplaats. Later, toen de eindeloze rondgang langs de diverse aanmeldcentra, opvangcentra en AZC's begon, bleek het niet eens zo'n slechte keus.

Af en toe wegduikend voor politiewagens op patrouille bracht ik met mijn ouders en mijn broer mijn eerste nacht in Nederland door. We hadden geen idee hoe de autoriteiten hier omgingen met mensen, laat staan met vreemdelingen, en daarom meldden we ons niet bij de politie. We hadden geen zin in een pak slaag. Onzeker, maar verwachtingsvol dacht ik na over het avontuur. De lange reis vol spanning, en nu opeens in een compleet nieuwe wereld. Nieuwe kansen, nieuwe vooruitzichten. Ik vroeg me af wat het leven in Nederland zou brengen. In mijn hoofd klonken

steeds de woorden van mijn moeder bij de grens van Europa: 'Be-reid je voor op een nieuw leven hier, we gaan nooit meer terug.' Ik vond het moeilijk om te beseffen wat dat betekende. Ik dacht na over wat mijn vrienden nu zouden zeggen. Ik was zomaar verdwenen. Hoe zou het met hen zijn?

De eerste dag in Nederland verliep als in een droom. Wankel door het slaapgebrek en de spanning van de reis liepen we door een compleet verlaten station en namen we de eerste trein richting Rijsbergen. Onwennig keek ik naar het landschap dat voorbij flitste. Dus dit was Nederland: een lege, platte ruimte. Geen berg of heuvel te zien. Met de adembenemend mooie bergen van Armenië, rijk aan historie en mysterie, nog helder op mijn netvlies, dacht ik aan de tijd die voor ons lag. Zou hier een betere toekomst voor ons weggelegd zijn?

Opgeschrikt door een hartelijk 'Goedemorgen' van de controleur pakte mijn vader wat contant geld om treinkaartjes te kopen. Honderd gulden? Dat was toch vrij veel geld voor vier keer een enkele reis, of niet? Met handen en voeten werd ons duidelijk gemaakt dat treinkaartjes niet in de trein verkocht werden. We kregen een boete. Was dit een harteloze conducteur of gewoon een man die zijn werk deed? Mijn vader betaalde direct de boete plus de kaartjes. Achteraf hadden we het geld kunnen besparen door daar ter plekke asiel aan te vragen. We hadden ons op kunnen laten halen door de politie. Het paste niet helemaal bij de rol van gelukzoeker om zo'n hoge boete te betalen, maar mijn vader bleef eerlijk en zuiver zoals hij altijd was geweest.

In Rijsbergen stond een pendelbus die ons naar het aanmeldcentrum zou brengen. We waren de enigen, zo leek het. Er werd een foto van mij gemaakt en mijn naam werd op een wit papiertje gezet. Khatchikyan. Of je het zo moest spellen? Ik had geen flauw idee, maar de receptioniste vond van wel. En zo zou het blijven. De naam, eindigend op 'yan', zoals bijna alle Armeense achternamen, verwijst naar onze voorvader. Zijn naam was Khatchik,

Gor Khatchikyan

Gor Khatchikyan (1987) werd geboren in Armenië en kwam als jonge tiener naar Nederland. Zijn schooltijd heeft hij op Texel doorgebracht. Toen hij aan zijn droomstudie Geneeskunde begon in Amsterdam, was hij uitgeprocedeerd asielzoeker. Ondanks zijn situatie was hij als student bestuurlijk zeer actief en ook zat hij in het debatpanel van het VARA-programma Het Nieuwe Lagerhuis. Door het generaal pardon kon hij zijn studie afmaken en inmiddels is hij afgestudeerd als arts. Hij verwierf landelijke bekendheid door in 2012 het VPRO-programma Premier Gezocht te winnen. Gor is een veelgevraagd spreker op conferenties; zijn speeches zijn voornamelijk motiverend en inspirerend van aard.

